

Trobada del **Grup de Lectura Meteora** a Documenta
Pau Claris, 144, Barcelona

18 d'octubre de 2021

Una altra vida, encara, de Theodor Kallifatides

Debat ficció / no ficció

La trobada es va iniciar amb un debat ric i interessant: què aporta més temàtica de discussió per a un Grup de Lectura, la ficció o la no ficció? D'entrada, el nostre Grup, durant els seus 16 anys d'existència, ha treballat gairebé exclusivament la ficció, a través sobretot de la novel·la.

És obvi que, pensant únicament en la diversitat del debat, la narrativa de ficció pot donar més joc que la narrativa de no ficció, perquè la primera té personatges creats per l'autor que es poden valorar i jutjar, té un argument inventat totalment o parcial que pot ser discutit i pots aplicar a tot el text el judici de la versemblança. En la no ficció, tot això es deriva directament a l'interès que poden suscitar els temes exposats o a la coincidència personal o no sobre les opinions que exposi el llibre, i a la seva qualitat literària, element que també discutim en la ficció, naturalment.

El debat, més que enriquidor, va ser ajornat fins a la pròxima selecció de lectures que faci el Grup. Llavors es decidirà si, com fins ara, llegim només ficció o s'amplia el ventall i, si es fa, en quina proporció.

Aspectes generals

El llibre *Una altra vida, encara* va agradar força en general, se'n va valorar la brevetat i la intensitat; l'obra explica molt en 150 pàgines amb una claredat d'escriptura innegable, ja que es va definir com a fàcil i planer de llegir. També es va apreciar el joc que dona per al comentari i una de les virtuts assenyalades és que, llegint-lo, no et perds mai perquè és com si tinguessis l'autor al davant i t'ho expliqués en un context de proximitat.

Alhora es va ressenyar que els temes del llibre eren actuals i interessants, que feia esment de conflictes internacionals de coneixement general, però que l'autor tractava d'una manera molt personal, ja que ell se sent dins de més d'un d'aquests conflictes, com per exemple el de la immigració.

Es va considerar també que el text és una reflexió personalíssima de l'autor, però que està escrit amb una narrativa que voreja de vegades la ficció. També es va recordar que el cas de Kallifatides era un exemple de l'escriptor que, a més de mirar les coses, les veu. Es va fer esment de la idoneïtat del títol del llibre, en referència a l'altra vida que l'escriptor encara troba quan recupera la seva facultat d'escriure.

Aspectes personals de l'autor

El llibre ret també homenatge a l'amor de tota una vida: Gunilla, una dona que sembla ue vagi a la seva, però que sempre li dona suport. Tot i que de vegades se'ns mostra com una «guiri», és sempre present en tot el que l'autor fa o planeja.

En l'obra trobem un gran conflicte particular i molts sentiments personals. L'autor arriba als 80 anys i molts dels seus ja no hi són per edat; el text fa una gran narració de les vivències d'una persona gran que facilita la identificació amb els lectors de generacions semblants.

L'autor passa revista de la seva vida i omple la buidor recuperant la identitat. Com ho fa? Tornant a la llengua grega. La llengua materna, que no ha oblidat, li retorna l'expressió escrita i escriure li fa recuperar el jo.

Suècia o Grècia

L'autor s'ha mogut intel·lectualment entre dos grans països: Suècia, el país d'acollida, i Grècia, el d'origen. Tot i que la majoria dels seus amics a Suècia continuen sent grecs, també es relaciona amb suecs, i ben importants, com és el cas d'Ingmar Bergman, a qui retrata com una persona més aviat antipàtica. L'escriptor també parla de la influència luterana en la societat sueca i del canvi profund a partir de 1969. Són els anys del triomf de la socialdemocràcia fins que Suècia «perd la innocència» a partir de l'assassinat d'Olof Palme (1986).

Kallifatides critica també obertament el que qualifica d'engany de la democràcia, quan fa uns anys la Unió Europea, amb el vistiplau dels seus principals països, va humiliar d'una manera escandalosa Grècia. La crisi del 2008 va provocar pobresa a Suècia, però a Grècia va provocar misèria.

L'autor relata el problema de la nova immigració que es produeix a Suècia, la de la guerra de Síria i la vinguda del sud de la Mediterrània, aquest cop, però, des del punt de vista d'un suec, perquè socialment i econòmicament ja està integrat al país d'acollida.

També ens parla de l'illa de Gotland, que per a ell és la transformació i la pèrdua d'un petit paradís: el preu de la globalització.

L'autor vol tornar a Grècia, però té reserves. Mitifica Grècia perquè no hi viu seguit. Equipara Grècia amb la dolçor, però reconeix que, sense diners, ja no és pas tan dolça. Grècia, però, és el final triat per Kallifatides, la raó per la qual torna a escriure: Perquè recupera la llengua grega i llavors se li aclareixen els dubtes.

El migrant

Es comenta que després de 50 anys a Suècia, l'autor encara se sent estranger, tot i la dona i els fills, ja plenament suecs. No es considera ni d'un lloc ni de l'altre. Fomenta i conserva a Suècia tots els amics grecs que pot i sovint viu de nostàlgia.

S'assenyala que Kallifatides té una clara indefinició amb el llenguatge. Grinyola que els fills no aprenguin grec perquè ell no fa res perquè així sigui. És un fet estrany i la justificació que ens dona, que així s'aprofita de la llengua apresada pels fills, és fluixa: els fills aprendrien suec igual encara que parlessin grec amb el seu pare. Es recorda que Agota Kristof a *L'analfabeta*, també parla del tema llengua i immigració.

El bloqueig

Es fa esment que l'autor aprofita el bloqueig creatiu com a recurs literari. Un recurs de llarga tradició si pensem en Mallarmé i la seva angoixa de la pàgina en blanc. Aquest bloqueig, el fet de no poder escriure, sembla produït pel tancament que l'autor fa del seu espai confortable, i per les dificultats que té a l'hora d'adaptar-se a la jubilació. És el típic

conflicte de l'edat, la desubicació produïda pels anys i la soledat. Alguna membre del Grup ho va interpretar com una petita trama argumental: el bloqueig personal i com se soluciona. I també es va apuntar que la pressió de l'editor, en ser un escriptor d'èxit, va poder contribuir al retorn a l'escriptura de Kallifatides.

La llengua

En tot el llibre, i sobretot en la seva conclusió, la llengua és un element d'absoluta importància. L'autor reconquereix la llengua, la llengua del pensament, la materna. Perquè reconeix l'autèntica pàtria és la llengua.

S'adona que el grec flueix d'una manera, té una capacitat expressiva que no és igual que la del suec, que en té una altra de diferent. Primer escriu en grec, però s'adona que ho fa pensant en els suecs, i continua el bloqueig. Però Grècia i la llengua grega el desbloquegen. Fins i tot s'enfada quan no li parlen en grec en un bar o en un restaurant de Grècia.

L'autor connecta la llengua directament amb la identitat, tant personal com de grup. Tot el llibre és una reflexió sobre la llengua molt intensa, sempre amb la finalitat d'obtenir la resposta a la gran pregunta: Perquè torna a escriure? Primer creu que no té res a dir, llavors es passa al grec i li retorna la capacitat expressiva. Comprova que cada idioma té ànima pròpia i admet la gran dificultat dels traductors, posant per exemple la paraula «Nadal» i el significat tan diferent que té segons la llengua i la cultura.

El final

L'autor s'emociona quan els nens grecs reciten Esquil. Considera que només els nens grecs poden fer-ho. I reconeix que l'homenatge que rep al seu poble, entre la seva gent, li agrada i el complau. Ell mateix s'adona que el crit que fa quan veu el carrer que porta el seu nom és més fort que els d'una partera. El retorn a Grècia i a la llengua grega és una reconciliació personal. I el final del llibre és molt poètic: l'ocell migrador que perd l'esbart.

www.editorialmeteora.cat

Meteora
20 anys

avançant amb el segle...

Gran Via de les Corts Catalanes, 794, ent. 1a
08013 Barcelona
Tel. 93 265 56 54
CIF B62214101

Editorial Meteora SL
www.editorialmeteora.cat

contacte@editorialmeteora.com

Pròxima trobada del Grup: dilluns, 15 de novembre de 2021, 19h. Llibreria Documenta.
Obra: *La hija única*, de Guadalupe Nettel

Us recordem que Llibreria Documenta us fa un **5% de descompte** de les obres que llegim com a participants en el Grup de Lectura (per encàrrecs: **93 317 25 27**).
Més informació sobre el Grup de Lectura Meteora: www.editorialmeteora.cat